

Holmön den 21 maj 2008

Tillbakablick, redovisning och visioner om Holmöns infrastruktur.

För länge sedan.

Fram till mitten av 1930talet ordnade Holmöborna i huvudsak sina egna transporter till och från fastlandet. Då togs beslut att detta var något staten, genom Vägverket, skulle sköta, så på 1940talet startade den första färjan reguljär trafik över Kvarken till Ostnäs. Färjan var liten och klarade uppdraget mindre bra, redan 1956 byttes den ut och landningsplatsen på landsidan flyttades till Norrfjärden, dagens hamn. Den andra färjan skötte trafiken till 1983, när den blev avlöst av den nuvarande färjan, "Helena Elisabeth". Redan i slutet av 1940talet, började Vägverket ha synpunkter på att man inte skulle sköta trafiken till Holmön, 1951 stadsfästes att de inte hade skyldighet att sköta trafiken. Men man fortsatte att köra färja och ordna vinterled över isen när det behövdes isväg. Umeå kommun var ansvarig för trafiken vintertid till Holmön, alltså finns två olika huvudmän, beroende på vilken årstid trafiken utföres. Vintern 1996/1997 var sista vintern Vägverket stakade vinterväg, man skyllde då på att inga försäkringar gällde vid isväg över öppet hav. Därefter har Länsstyrelsen i Västerbotten(Staten) år för år beslutat om medel till stakning av vinterled. Vid olika trafikmöten in på 2000talet har vi, vid flera tillfällen, fått höra från Vägverket att "Vi är egentligen inte skyldiga att ordna färjetrafiken ut till Holmön".

Inför förslaget på nytt transportmedel.

År 2003 fick vi de första signalerna från Sjöfartsverket att Helena Elisabeth inte kommer att klara de nya stabilitetsregler som kommer om några år. Färjan var då 20 år gammal, inga åtgärder vidtogs från Vägverkets sida utan man körde på som vanligt. Under 2005 började man prata mera om framtiden, lösa planer började formas för ett byte av transportmedel, diskussioner fördes om att man skulle undersöka möjligheten att använda svävare. Nu informerade man att de nya reglerna som skulle orsaka att färjan nedklassas till 59 passagerare kommer att träda ikraft den 1/1 2009. I januari 2006 utnämndes Thage G. Peterson till speciell utredare av tre färjeleder i Sverige som brutits ut ur den stora BREV-utredningen, Holmöleden var en av de tre. Peterson påbörjade genast sitt arbete genom att jobba nära Infrastrukturdepartementet, Färjerederiet och Vägverkets ledning. I februari samma år provade Färjerederiet en mindre svävare på Holmöleden, med mindre bra resultat. Peterson besökte under våren 2006 Västerbotten och Holmön. Han förankrade där förslaget att staten skulle utses till huvudman året runt och att Umeå Kommun, Västerbottens läns landsting och Länsstyrelsen i Västerbotten skulle medfinansiera svävarlösningen som tillsammans med en ombyggd Helena Elisabeth skall ta Holmön in i framtiden. De undertecknade alla denna förhandlingslösning och lovade att tillsammans stå för de totalt 30miljoner som hela projektet beräknades kosta!

Efter många förseningar presenterade Peterson förhandlingsuppgårelsen för Holmöborna i mars 2007. Ingen hänsyn hade tagits till öbornas protester utan förhandlingslösningen lämnades till Infrastrukturdepartementet, där Infrastrukturministern Torstensson presenterade uppgårelsen i april 2007, regering fattade beslut dagen efter, beslutet följde Petersons förhandlingsuppgårelse. Staten blir huvudman och svävare tillsammans med ombyggd färja skall sköta transportuppdraget! Vägverket fick uppdraget att utföra regeringsbeslutet.

Dagens situation.

Holmöborna och andra berörda upprördes av regeringens beslut vad gäller valet av transportmedel. Regeringsbeslutet var mycket specificerat, man pekade ut att svävare+gammal färja skulle användas, varför? Ingen hänsyn till lokala förhållanden hade tagits, Kvarkens vatten är besvärliga, man hade inte frågat öborna vad de tyckte. Inte nog med att man beslutade om en svävare, Färjerederiet gav dessutom indikation på att man skulle sätta in en svävartyp som inte klarar trafik i öppet hav. En svävare som på intet sätt kan ta Holmön in i framtiden tillsammans med en ombyggd 25 år gammal färja, som bär last mycket dåligt. Under hösten enades Holmöborna och andra berörda över en protestskrivelse som arbetats fram, 432 personer skrev på protesten. Hemställan lämnades till Infrastrukturministern, som lämnade den utan åtgärd. En ytterligare protest lämnades till styrelsen, Vägverket i Borlänge, som vid sitt styrelsemöte 19/4 2008 (1 år efter att regeringsbeslutet fattades) avslög Holmöbornas protest mot att använda svävare som transportmedel.

Under tiden hade Färjerederiet varit mycket långsamma i sin handläggning av tillståndsansökan för svävaretrafik, först i november/07 lyckades man lämna in en ofullständig tillståndsansökan, som inte var möjlig att behandla. Efter komplettering av ansökan, publicerade Länsstyrelsen i Västerbotten densamma i tidningarna, för kommentarer av berörda, svar önskades senast 29/2 2008. Många berörda hade synpunkter på ansökan, bl.a. Holmöborna, Norrfjärdenborna, Naturvårdsverket, Umeå Kommun och Robertsfors kommun, samtliga var mycket tveksamma till att Länsstyrelsen skulle ge tillstånd för svävartrafik, Naturvårdsverkets synpunkt var att man kan tänka sig istrafik med svävare, bullret var även en faktor som många vände sig mot. Därefter fick Färjerederiet möjlighet att bemöta kommentarerna, Färjerederiet avböjde att förtydliga/förändra /förbättra sin ansökan, och hänsköt nu frågan till sin huvudman, Vägverket Region Norr, Luleå.

Färjerederiets chef vidhöll i ett brev till Holmöns Infrastrukturgrupp den 4/4 2008 att datum för färjans nedklassning är 1/1 2009. En vecka senare sprids det ett ryckte att färjan får köra med oinskränkt passagerarantal till den 1/7 2010. Vid kontakt med Sjöfartsverket får vi detta bekräftat, något rederichefen inte var medveten om någon vecka tidigare?? I slutet av maj 2008 räknar Länsstyrelsen i Västerbotten att fatta beslut i tillståndsfrågan, 13½ månad efter att regeringsbeslutet togs.

Holmöns framtid, infrastruktur och visioner.

Holmön är en solig del av Sverige, och är en del av Umeå Kommun i Västerbotten. Året är 2008. Vi vill att Holmön skall få ta del av dagens utveckling, men att vi samtidigt bevarar det unika Holmön. Holmöborna och andra berörda jobbar hårt med att dra nya bosättare till ön och att utveckla nya utkomstmöjligheter. Planer finns på större vindkraftverk, modernt skogsbruk, konferensanläggning, större turistsatsningar, ny affär i Byviken, stugby och andra serviceenheter. Dessutom vill vi att Länsstyrelsen mera aktivt marknadsför det Marina Naturskyddsområdet. Vi vill även att skolan och äldreboendet skall finnas kvar. Övrig samhällservice som matleveranser (obruten kylkedja), bränsleleveranser, sophämtning och andra varuleveranser är viktiga åtgärder som vi kan kräva av dagens samhälle. Sveriges invånare skall även ha rätt att kunna besöka denna unika miljö, utan att man skall behöva köa dagen lång och därefter bli åksjuka. Vägen ned till färjeläget i Norrfjärden bör rustas upp, mer parkeringsplatser anordnas och färjeterminaler med större säkerhet anordnas. Holmöarna skall vara tillgängliga för alla. Turlistan skall naturligtvis förändras så att den följer resenärernas behov, och inte styrs av färjepersonalens arbetstidsregler.

Vägverket, Färjerederiet och Utredningsmannen Peterson har samtliga fastnat i statistik när man skall planlägga framtiden och Holmöns nya transportmedel. Statistiken förs ombord i färjan av personalen, den visar att antalet resenärer, på enkelresor, når mellan 32.000 -38.000 resenärer/år. Av dessa reser ungefär 2/3 i månaderna juni-augusti, med ca. 10.000 resenärer i juli. Någon statistik över godsmängder på akterdäck finns inte, akterdäck (20m2), är i stort sett fullt 7 månader/år, med allt vad ett modernt samhälle behöver. Statistiken förs på dagens färja, som inte på något sätt är modern, den har mycket dålig lastmöjlighet, dålig bekvämlighet för passagerare och rullar så fort den kommer ut i Kvarken, vilket skrämmer många besökare.

Statistiken är inte något man kan basera framtiden på. Beslutsfattarna har nagelfarit vem som bor på ön, om dom jobbar på landsidan, hur ofta dom reser och hur många bosatta det finns på ön. På de statistikuppgifterna har man baserat sitt förslag på att vi inte behöver ha ett transportmedel som transporterar mer än 60 personer per tur. Kan man kalla det värna Holmöns infrastruktur och utveckling.

Vad kommer då att hända under juni-augusti med de evenemang som fortfarande finns på ön, där Visfestivalen är höjdpunkten, de blir troligen omöjliga att genomföra. Till Visfestivalen transporterades för några år sedan 2.500 personer på 3 dagar. Med beslutsfattarnas resonemang kommer Holmön att göra på stället marsch, med snabb tillbakagång och avveckling som följd. Vilka näringsidkare vill investera under sådana förhållanden?

För att lära oss vad man bör prioritera när det gäller en bebodd ögrupp, som Holmöarna, kan vi vända våra blickar mot vårt västra grannland, där det finns många bebodda öar. Man använder rejäla färjor. Dessa transporterar människor, gods och fordon över öppet hav. Färjorna är ofta stationerade ute på de respektive öarna, allt för att öarna och öborna skall vara en aktiv del av landet. Självklart är ekonomi en viktig del när man tar fram ett nytt transportmedel, vi har där tidigare visat att färjealternativet på sikt inte bara är ekonomiskt mest lönsamt, utan även det som klarar infrastrukturen in i framtiden.

Här i norr finns mycket få flytetyg, nästan inga färjor som går i "D-område"(till Holmön), mycket få pråmar och bogserbåtar. Detta gör att en rejäl färja som klarar passagerare och tyngre transporter, även kommer att fylla en given plats i säkerhetskedjan till sjöss i området, förutom sina dagliga uppdrag.

Vi är alla mycket nöjda med att Staten är huvudman för åretruntrafik till Holmön, men kräver att man ändrar det planerade transportmedlet till en ny isbrytande passagerar-och bilfärja enligt tidigare specificerade önskemål, nybyggd speciellt för Holmöleden. Färjan kommer att kunna klara Holmöns transporter året runt.

Holmön är en unik resurs i Sverige!

Holmöns Infrastrukturgrupp

Thorbjörn Lindberg

090-55155 eller 0934-55050 eller 070-556 35 40

Talesman för Holmöborna i denna fråga

